

SAMENVATTING

Programma
natuurontwikkeling
2021-2025

PROGRAMMA GROEN

Provincie versterkt de Noord-Hollandse natuur met 55 projecten

Om het Natuurnetwerk Nederland in de provincie te versterken voert de provincie Noord-Holland de komende jaren (2021-2025) 55 projecten uit. Jaarlijks is hiervoor 50 miljoen euro beschikbaar. De projecten zijn opgenomen in Het Programma Natuurontwikkeling.

Ruisende bossen, bloeiende heidevelden, stuivende duinen, veenweiden, grootse, open polders. En natuurlijk de Noordzee, de Waddenzee en het IJsselmeer: Noord-Holland telt een groot aantal, zeer verschillende landschappen en natuurgebieden. Maar liefst negentien daarvan behoren tot de Europees beschermde natuurgebieden (Natura 2000). Vier staan op de werelderfgoedlijst.

Die landschappen en natuurgebieden tellen een grote variatie aan planten en dieren. Hun voortbestaan is essentieel. In die rijke natuur kunnen mensen zich ontspannen en komen mensen tot rust. De biodiversiteit is bovendien belangrijk voor onze voedselvoorziening. Denk aan insecten die zorgen voor bestuiving. Gezonde, vruchtbare bodems zijn nodig voor het verbouwen van gewassen. Natuurgebieden kunnen daarnaast helpen om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen. Bijvoorbeeld door water in het gebied vast te houden.

De Koopmanspolder: van grasland naar gevarieerd natuurgebied

De Koopmanspolder bij Andijk was ooit een opvallend grasland. In 2014 is de inrichting naar natuur afgerond. Door het IJsselmeer en de polder te verbinden, kunnen water én vis vanuit het IJsselmeer de polder binnenstromen. De variatie van het waterpeil maakt de Koopmanspolder tot een levendig natuurgebied. De vis- en vogelpopulatie is sterk toegenomen en er groeien nu veel bijzondere planten. Behalve natuurgebied, is de Koopmanspolder ook onderzoeksgebied: vissen worden gevolgd in hun trek van de polder naar het IJsselmeer. Zo komen we te weten of de polder als kraamkamer functioneert en bijdraagt aan het herstel van de visstand in het IJsselmeer.

Faunapassages N201

Onder de provinciale weg N201 komen meerdere faunapassages, zodat de otter en andere dieren zich veilig van de Kortenhoefse plassen naar natuurgebied de Wijde Blik kunnen verplaatsen.

Wat doet de provincie Noord-Holland?

De provincie Noord-Holland heeft een belangrijke rol als het gaat om het ontwikkelen, versterken en beheren van de natuur in onze provincie. Een belangrijke stap daarin is het uitbreiden van het Natuurnetwerk in de provincie. Dit is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland en is 30 jaar geleden al op de kaart ingetekend. Elk jaar zorgt de provincie ervoor dat er nieuwe gebieden worden toegevoegd. Deze gronden worden ontwikkeld tot robuuste natuurgebieden met karakteristieke landschappen, waar planten en dieren goed gedijen.

In Noord-Holland bestaat het natuurnetwerk inmiddels uit 51.050 hectare. Tot 2027 komt daar nog 5.450 hectare bij. Hierbij wordt gewerkt aan het versterken van het karakter van natuurgebieden, zodat de eigenheid beter tot uitdrukking komt, en het verbinden van natuurgebieden. Dat laatste is voor veel dieren en planten een voorwaarde om te kunnen voortbestaan.

Het verbinden van natuurgebieden kan bijvoorbeeld door natuurzones aan te brengen in agrarisch gebied en langs oevers en watergangen. Of door faunapassages aan te leggen (voorzieningen als buizen, bruggen, duikers of viaducten). Dieren kunnen dan beter naar voedsel zoeken en zich voortplanten; de jonge dieren hebben een eigen leefgebied nodig.

Als een gebied eenmaal is ingericht, zorgt de provincie ervoor dat het op de juiste manier wordt beheerd. Hiervoor worden contracten afgesloten met gecertificeerde beheerders.

De Groene AS verbindt...

De Groene AS verbindt grote en kleine natuurgebieden tussen Amstelland en Spaarnwoude met Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam en Haarlemmermeer. Dat gebeurt bijvoorbeeld via stepping stones, bovenlandjes, natuurvriendelijke oevers en faunapassages. Bij de AS worden ook afkalvende oevers beschermd door een schoeiingen te plaatsen, zodat daarachter water- en overplanten kunnen groeien. Een ander onderdeel richt zich op het terugbrengen van riet. Zo ontstaat een broedgebied voor rietvogels als de kleine karekiet.

We moeten een tandje bijzetten

Het tempo waarin de provincie nieuwe natuurgebieden aan het Natuurnetwerk Nederland toevoegt, neemt de laatste jaren af. Daarom is er sinds maart 2020 een Regiebureau van de provincie actief. Dit brengt in kaart welke gebieden in aanmerking komen voor het Natuurnetwerk en zet zich in voor de verwerving daarvan. De projectleiders en gebiedsregisseurs gaan op verschillende manieren te werk. Ze kopen gebieden aan, ruilen, vergroenen (in het gebied staat de natuur dan centraal, maar het blijft agrarisch), kopen pachtcontracten af, richten gronden in en zoeken beheerders om de gebieden te onderhouden.

Bij de keuze van nieuwe gebieden probeert de provincie meer doelen tegelijk te bereiken. Het verbeteren van de soortenrijkdom (biodiversiteit) gaat dan bijvoorbeeld hand in hand met het tegengaan van bodemdaling, de verlaging van de stikstofdepositie of het uitvoeren van de bossenstrategie van het Rijk en de provincies. Een tweede manier om sneller nieuwe gebieden toe te voegen, is om kritisch te kijken naar de grenzen van het Natuurnetwerk. Soms lopen de grenzen door tuinen, huizen of waterlopen. En soms zijn er gebieden nog niet in beeld die juist interessant zijn (gelet op de ecologische waarde, de kosten en de snelheid waarmee de gebieden te verwerven zijn). Verder kijkt het Regiebureau of er manieren zijn om aan extra grond te komen, zodat er nieuwe natuurprojecten van start kunnen.

Assendelverzeedijk: ander maabeleid

Een mooi voorbeeld van beheer dat erop is gericht de biodiversiteit te vergroten, is de Assendelverzeedijk (onderdeel van de Stelling van Amsterdam). Het Hoogetheemraadschap Hollands Noorderkwartier is de dijk anders gaan maaien. Hierdoor staan hier het hele jaar door bloeiende planten. Onderzoek onderstreept het belang hiervan voor insecten en andere dieren.

Beheer buiten het Natuurnetwerk Nederland

De gele kwikstaart, de kievit, de boomkikker, de kamsalamander, de tureluur en de steenuil: een willekeurige greep uit de dieren die we in Nederland op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn beschermen. In de provincie Noord-Holland gebeurt dat onder andere met agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Daarbij worden – met subsidie – allerlei beheermaatregelen ingepast in de agrarische bedrijfsvoering (de bestemming wordt dus niet aangepast). Zo dragen boeren, natuurorganisaties en de provincie ertoe bij dat karakteristieke leefgebieden blijven bestaan. Dat gruttokuikens zich in bloemrijk en kruidenrijk gras kunnen verschuilen. Dat we op open akkers ook in de toekomst kieviten en veldleeuweriken kunnen zien. En dat in sloten, poelen en moerasjes kikkers, padden en salamanders kunnen leven. Nu, maar ook in de toekomst!

Groene Oase

Ook buiten het Natuurnetwerk Nederland is het verbeteren van de biodiversiteit belangrijk. Dit gebeurt onder meer via de Aanpak Groen Kapitaal en de inzet van vele 'groene vrijwilligers'. Illustratief is het project de Groene Oase, nabij Koedijk. Voorheen was dit een populierenbos met een beperkte verscheidenheid aan planten en dieren. Nu wordt het een voedselbos. Vrijwilligers plaatsen er bomen en planten. Dat maakt het gebied steeds interessanter voor bijen, vlinders en vogels. En natuurlijk ook voor de inwoners van de plaatsen in de omgeving.